Cursus Jesaja

(7) Jesaja 23-27

Driebergen, 14 maart 2017

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 23-27

Jesaja 23-27

Tyrus & Sidon, ‘de Kleine Openbaring’, het Messiaanse rijk in vele facetten.

Onderverdeeld:

I. Jes 23–25 (1e les)

II. Jes 26–27 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 23:1-4

De 'last' van Tyrus (vs2: ook Sidon: het land Fenicië)

Vijand = Assur óf Babel

Vs1 schepen v. 'Tarsis' (Spanje! vgl. 2:16; 60:9), op weg naar huis, horen op Cyprus ('Kittim', genoemd naar stad Kition) dat de Fenicische havens verwoest zijn

Vs2v de profeet spreekt de Feniciërs aan: hun havens niet langer verrijkt door kooplieden (bijv. uit Egypte)

Vs4 de zee eenzaam: vergeten hoe bevolkt ze eens was…

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 23:5-9

Vs5 Egypte schrikt v.h. bericht: ook dreiging voor hen!

Vs6 Feniciërs moeten zelfs uitwijken naar Tarsis (Spanje)

Vs7 vroegere voorspoed van het oeroude Tyrus bezongen

Vs8v het oordeel is door God zelf besloten over de stad van ‘kronen’ (koningen, ook elders door haar ge-kroond: Tartessos, Carthago [Noord-Afrika], Kition)

Vs9b daardoor zelfs álle groten der aarde vernederd (Tyrus’ lot kan hen allemaal treffen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 23:10-14

Vs10-14 ‘Feniciërs, trekt weg in ballingschap! Maar zelfs in Cyprus of Tarsis zullen jullie geen rust vinden!’

Vs10 ‘dochter van Tarsis’ = Tyrus of Sidon

Vs11v God zelf zit achter het lot van Fenicië (‘Kanaän’)

Vs13 tekst bedorven!? Tussenzin die vooruitgrijpt naar Assurs verovering door de ‘Chaldeeën’ (Babel)? Of mogelijk Kittieten bedoeld: ook hún land verwoest.

Vs14 herhaling van vs1

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 23:15-18

Vs15-18 belofte van herstel voor Fenicië (na ‘70 jaar’, de tijd van een koning) >> vs16v ... maar het zal alleen maar zijn om haar oude zonden weer op te pakken (lied: als een hoer die haar oude bezigheid weer oppakt)

Vs18 maar God zal er uiteindelijk toch iets goeds van maken; korte termijn: vgl. Ea 3:7; lange termijn: Messiaanse rijk (‘zij die bij God wonen’ = rechtvaardigen)

Zie verdeling van het land: Ez 47 & 48

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 24:1-6

Js24-27 sterk apocalyptisch: oordeel over wereld & hemelse & aardse machten van het kwaad, zegen voor Israël & mensheid, dood weggedaan, tranen gewist

Js 24 soms ‘de kleine Openbaring’ genoemd wegens vele overeenkomsten (o.a. vs8, 13v, 21-23)

Vs1-4 universeel oordeel zonder aanzien der persoons

Vs5v de ‘aardbewoners’: zij die aan de aarde klitten (9x van Op 3:10 tot 17:8)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 24:5

Vs5 het ‘eeuwig verbond’ verbroken

- Abarbanel: Noach (want hele mensheid! Gn 9:16)
- verbond met Abraham (Gn 17:7,13,19)
- Rasji: Mozes (> Jr 31 nieuwe verbond > 32:40; 50:5; Ez 16:59v)
- vgl. ook verbond met David: 2Sm 23:5; *Js 55:3; 61:8*; Ez 37:26 (vgl. vs24v!)

Zie ook Hb 13:20

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 24:7-14

Vs7-9 einde aan alle vreugde (vgl. Op 18:22 Babylon)

Vs10-12 alom droefheid & woestenij

Qirjat-tohoe, 'veste der woestheid' = 'Aardstad'; vgl. 25:2v; 26:5; 27:10; zie ook 'stad' (*ʿîr*) in vs12

Vs11 de orgiën in de straten afgebroken

Vs13 kleine nalezing; vgl. 17:4-6; Op 14:18-20; 19:15

Vs14 alom gejuich over Gods majesteit na oordeel over de vijanden > Op 19:11-16 wederkomst v.d. Messias!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 24:15b-20

Vs15 na oordeel: ‘heerlijkheid voor / ere aan de *tsaddiq*’

Vs16-20 Js valt terug in zijn weeklacht (na elke verlossing weer nieuwe rampspoeden; Kimchi)

Vs17,18a vgl. Jr 48:43v (Moab)

Vs18b vgl. Gn 7:11; 8:2 (zinspeelt op zondvloed; Kimchi)

Vs19v opnieuw: Gods oordelen over de aarde:

- in het verleden: over wereldmachten,
- in de eindtijd: Gods laatste tegenstanders

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 24:21-23

Vs21-23 oordeel over de ‘macht der lucht’ (Ef 2:2; 6:12; Ibn Ezra: ‘engelvorsten’)

Vs21b ‘koningen der aarde’: vgl. Op 6:15 t/m 19:19

Vs22 Op 19:19 > 20:1v (de Vijand opgesloten)

Vs23a zon/maan: vgl. 13:10; 30:26; 60:19v (Op 21:23)

Vs23b Op 19 > 20 Messiaanse rijk (vgl. Zc 14)

‘zijn oudsten’: vgl. Op 4:4 t/m 19:4, engelen óf representanten van de Kerk uit de volken (opmerkelijk in *O*T!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 25:1-5

Vs1-5 loflied vanwege Israëls bevrijding & ondergang van de vijanden (Ibn Ezra)

Vs1 ‘van oudsher’: wat betreft Israël nooit ‘eeuwig’; Rasji: vanaf het verbond met Abraham

Vs2 ‘stad/vesting’: van de vijand; ‘Aardstad’ (> vs3 werkwoorden in meervoud! collectief)

Vs4v God beschermt Israël > vijanden verslagen (N.B. metaforen: ‘vloed’, ‘hitte’, ‘wolk’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 25:6v

Vs6 alle volken in het Messiaanse rijk in het heil betrokken > ‘feestmaal’ (door rabbi’s negatief opgevat: maaltijd van gif & afval als straf)

Vs7 sluier weggenomen [rabbi’s negatief: volken niet langer beschermd: open voor het oordeel] > ook heidenen zicht op de God van Israël!

- Israëls ‘sluier’ (blinde vlek): Messias
- blinde vlek van de volken (incl. christenen): Israël

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 25:8

Vs8 uniek: dood vernietigd! vgl. 26:19 (de lichamelijke opstanding van de doden)

Dood zélf ten einde; vgl. 1Ko 15:54v; Op 20:14; 21:4

Tranen afwissen: vgl. Op 7:17; 21:4

Israël gerehabiliteerd: ‘smaad’ weggenomen (spot van de volken tenietgedaan? Kimchi: smaad van het schijnbaar door God verlaten zijn)

Vgl. bruidsmetafoor: 49:18-21; 50:1; 54:1-7

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 25:9-12

Vs9-10a loflied op Israëls herstel: hun hoop & vertrouwen op God uiteindelijk niet beschaamd!

Vs10b-12 de onderwerping van Moab (Kimchi: omdat het een bondgenoot van Gog is; vgl. Ez 38v)

Vs10 ‘mest’ = *madmenah*; zinspeling op Moabitische stad Madmen? (Jr 48:2)

Vs11v Moab (‘broedervolk’!) probeert zich te redden, maar wordt door de Here ‘neergeworpen’

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:1v.

Vs1-6 lied van vreugde & dankbaarheid over de verlossing van Israël & de ondergang van de vijanden

Vs1 *bejôm hahoe:* 'op die dag': Messiaanse rijk

'Sterke stad' = Jeruzalem (***t.o.*** 24:10; 25:2v.,12; 26:5); 'heil' zijn haar muren & wallen (Kimchi: heil ***i.pl.v.*** muren & wallen, want God is haar beschermer)

Vs2 alleen plaats voor de *goi tsaddiq* (Rasji: incl. rechtvaardige *goiïm*!) die zijn *chèsed* bewaren

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:3-5

Vs3 voor hen die gefocust zijn op God: *sjalôm sjalôm* (contrast met Jr 6:14!); zie ook 27:5

(a) Standvastig én (b) vertrouwensvol; vgl. 48:18: vrede & (c) gehoorzaamheid

Vs4 *Jah JHWH!* Merkwaardige verdubbeling (ook 12:2)

Vs5v (vgl. 25:12) de vijanden terneergeslagen (Kimchi: op zó'n God, die je over je vijanden laat triomferen, kun je vertrouwen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:6v

Vgl. 25:4 de armen & geringen beschermd > 26:6 nu zegevierend over hun vijanden

2x ‘arme’ (*ʿani*) enkelvoud! Rasji: dit is altijd een verwijzing naar de Messias! (Talmoed kent zelfs de Messias als ‘melaatse’, met verwijzing naar Js 53:4!)

Vgl. joodse ‘twee-Messiassen’-theorie: de lijdende & de zegevierende Messias

Vs7 2x *tsaddiq* enk.! (de Messias als voorbeeld)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:8-10

Vs8a ‘uw oordelen’: nl. over de goddelozen (Rasji)

Vs8b ‘naam & gedachtenis’: vgl. Ps 135:13 (óns verlangen > zíjn verlangen: Lk 22:15 < > 19)

Vgl. Ml 3:16 en Mt 18:20! (‘twee of drie’)

Vs9a in de nacht van de ballingschap & ellende; leerzaam voor hele wereld: Gods oordelen tonen wat echte *tsèdeq* is (hoe de *tsaddiq* moet leven) > vs10 de goddelozen leren niets, ook al betoont God hun *tsèdeq*

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:11-13a

Vs11 God hief de hand over zijn vijanden, die niet beseften wat hun gebeurde > zij zúllen het beseffen (Kimchi)

Vs12 het volk kan zichzelf niet redden (Ibn Ezra)

Vs13a andere (a) 'heren' (*adonim*), d.i.:

(b) vreemde 'goden' (= demonische machten) (36:18-20);

elders: (c) vorsten (*sarim*; vgl. Dn 10),

(d) draken (vgl. 27:1; 51:9)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:13b-15

Vs13b ‘door u[w hulp] alleen huldigen [lett. doen herinneren] wij uw naam’ (Ibn Ezra)

N.B. hier weer ‘naam & gedachtenis’! (vs8)

Vs14 ‘doden’ = ‘andere heren’ (Rasji, Ibn Ezra) > hún gedachtenis uitgeroeid (vgl. Ps 82:7)

Vs15 God heeft het volk vermenigvuldigd & zo Zichzelf verheerlijkt > Hij heeft het wijde grenzen gegeven (Gn 15:5 > 18-20)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:16-18

Vs16-18 gebed dat Israël bad tijdens zijn ‘tuchtiging’: het zag nergens uitkomst

Het leed als een zwangere, maar bracht geen kind voort

- barenswee-metafoor: Hs 13:13; Mi 4:10; 5:2
- verbonden met vruchtbaarheid: 49:18-23; 54:1; 60:4
- … en dit weer met de bruidsmetafoor: 50:1v; 54:4-8

Overgang naar vs19: vruchtbaarheid < > opstanding

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:19

Vs19 basistekst (mét Dn 12:2) voor Joden om in de opstanding te geloven! (vgl. 53:10) (vgl. Sadduceeën)

(Hs 6:2; 13:14; Ez 37 = meer geestelijke 'opstanding')

Tot Gód gezegd, dus 'úw' doden = Góds doden = de *tsaddiqim* (incl. Js zelf) > juichen

'Dauw': levenwekkende kracht (vgl. Ps 110:3; 133:3)

'Schimmen' (*r'faïm*): vgl. 14:19; 26:14 (zeldzame heenwijzing naar de toestand tussen sterven & opstanding)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 26:20v

Vs20 ‘berg u totdat de ellende voorbij is’ (vgl. 16:1-5; Zf 2:3; Mt 24:15-21; Op 12:14)

‘Binnenkamers’: toepassing (Rasji e.a.): de plaatsen van aanbidding & studie (synagogen, leerhuizen)

Vgl. Thomas à Kempis: ‘met een boekske in een hoekske’

Vs21 ‘zijn plaats’ = de hemel > ten oordeel

Aarde > vergoten bloed: vgl. Gn 4:10; Mt 23:35

Alle misdaad aan het licht (Kimchi); Lk 12:3; Ef 5:13v

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 27:1

(directe vervolg van Js 26:20)

Vs1 *bejôm hahoe*, 'in die dag': Messiaanse vrederijk

Rabbi's spreken van *drie* monsters hier:

- 'Leviathan de snelle slang' = [engelvorst van] Assur?
- 'Leviathan de kronkelende slang' = [engelvorst van] 'Edom' (= Romeinse Rijk) [of juister: Babel? Js 14]
- 'de *tannin* in de zee' = [engelvorst van] Egypte? (vgl. Js 51:9; Ps 74:13)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 27:2-5

Vs2-5 een nieuw ‘lied van de wijngaard’! (vgl. Js 5)

Vs2 *bejôm hahoe:* ‘op die dag’: Messiaanse rijk

JHWH brengt de vrucht voort (t.o. Isr. verantw.h. in Js 5)

Vs4 obscuur; als God nog dorens & distels vindt, zal zijn woede die verteren (vgl. NBG-vert.)

Vs5 2x ‘vrede’ (vgl. 26:3): de mens moet vrede met God maken door geloofsvertrouwen (vgl. Rm 5:1), om van Gods woede gevrijwaard te blijven

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 27:6-8

Vs6 *habbaïm:* 'komende [dagen]' = Messiaanse rijk

Jakob/Israël zal vrucht dragen & de wereld ermee vullen

Vs7-11 terugblik op Israëls kastijding (ballingschap)

Vs7 God heeft Israël minder hard geslagen dan Hij met hun vijanden deed (met het oog op hun toekomstig [geestelijk & fysiek] herstel)

Vs8 de 10 stammen (! Ibn Ezra) verdreven door Gods oostenwind (Ex 14:21 < > 15:8)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 27:9

Vs9 ‘daarom’: sluit aan bij vs7: Israël met mate getuchtigd in de hoop op bekering & herstel

Geen verzoening/vergeving zonder de oorzaak van de zonde weg te nemen (Kimchi): de afgodsbeelden & -altaren (vgl. algemeen principe in Sp 28:13, *nalaten*)

Geciteerd in Rm 11:26b (naast Js 59:20): wegneming van de zonde verbonden met de komst van de Verlosser (vgl. Js 53; Dn 9:24; Ez 36+37; Zc 12:10-14 > 13:1)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 27:10-11

Vs10v vóór het herstel ligt de ‘versterkte stad’ (= Jeruzalem; Kimchi) er verwoest & verlaten bij (vgl. 26:1)

Dieren grazen waar voorheen mensen woonden

Er groeien wilde struiken, waarvan de arme vrouwen de dode takken als brandstof gebruiken (Rasji)

Vs11b éérst inzicht (vooral in eigen toestand), dán Gods genade & barmhartigheid [het omgekeerde is natuurlijk ook waar!]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 27:12v

Vs12 *bejôm hahoe:* Messiaanse rijk

Terugkeer van Israël is als het inbrengen van de oogst

Lett.: ‘de vloed van de Rivier’ = Eufraat

‘Beek van Egypte’ = Wadi el-Arisj (of toch de Nijl!?)

Tussen die twee: het land Israël in zijn grootste omvang (Gn 15:18 [belofte aan Abraham]; 2Kr 9:26 [Salomo])

Vs13 door de *sjofar* verzameld (vgl. *Jôm Teroeah*!)

Terugkeer tot *Gods woonplaats*

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Samenvatting

Js 23 oordeel over Tyrus & Sidon > *Messiaanse rijk*

Js 24 oordeel over de wereld & geestelijke machten > invoering van het *Messiaanse rijk*

Js 25 danklied & beschrijving van het *Messiaanse rijk*

Js 26 verlossing langs de weg van oordeel & herstel (*Messiaanse rijk*); zelfs opstanding uit de dood

Js 27 oordeel over de wereld & geestelijke machten > invoering van het *Messiaanse rijk*

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017